

Bruxelles, 24.3.2014
COM(2014) 179 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Plan de acțiune pentru viitorul producției ecologice în Uniunea Europeană

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Plan de acțiune pentru viitorul producției ecologice în Uniunea Europeană

1. INTRODUCERE

Producția ecologică este un sistem global de gestiune agricolă și de producție alimentară care combină cele mai bune practici de mediu, un nivel înalt de biodiversitate, conservarea resurselor naturale și aplicarea unor standarde înalte privind bunăstarea animalelor, precum și o metodă de producție care respectă preferințele anumitor consumatori pentru produse obținute cu ajutorul unor substanțe și procese naturale.

Datorită creșterii constante a cererii, piața ecologică din UE s-a dezvoltat semnificativ în ultimii ani (19,7 miliarde de euro, cu o rată de creștere de 9 % în 2011¹). În paralel, în ultimul deceniu, numărul producătorilor de produse ecologice, precum și suprafața utilizată pentru producția ecologică au crescut într-un ritm rapid. În fiecare an, în Uniune, 500 000 de hectare de teren agricol sunt convertite la producția ecologică. În perioada 2000-2012, suprafața totală utilizată pentru producția ecologică² a crescut cu 6,7 % pe an, în medie, ajungând la aproximativ 9,6 milioane de hectare, adică 5,4 % din suprafața agricolă totală utilizată în UE. De asemenea, producția acvicolă ecologică crește rapid, în urma introducerii normelor UE în 2009.

Sectorul cuprinde producătorii din sectorul agriculturii și din cel al acvaculturii, precum și furnizorii acestora, producătorii de alimente și distribuitorii care se conformează cu toții unor norme stricte.

Provocarea generală cu care se confruntă sectorul ecologic este să asigure creșterea constantă a aprovizionării și a cererii, păstrând, în același timp, încrederea consumatorilor. Este esențial să se garanteze credibilitatea sistemului și valoarea adăugată într-o perspectivă pe termen lung.

Ambiția planului de acțiune este de a sprijini creșterea sectorului, împreună cu schimbările viitoare ale cadrului legislativ, în special prin explorarea un mediu nou și posibilități pe termen lung pentru soluții la provocările legate de ofertă și de cerere.

De asemenea, prezentul plan de acțiune oferă o contribuție la îndeplinirea obiectivelor stabilite în Strategia Europa 2020³ și în politica agricolă comună revizuită. Având în vedere faptul că protecția mediului este un obiectiv de ansamblu al producției ecologice, planul de acțiune contribuie, de asemenea, la îndeplinirea obiectivelor al celui de-al șaptelea Program de acțiune pentru mediu pentru 2020⁴.

¹ Estimare a FiBL.

² Suprafața totală utilizată pentru producția ecologică (ha) (suprafața certificată și cea în conversie) - suprafața totală, inclusiv culturi pe teren arabil, pășiți permanente (pășuni și fânețe), culturi permanente, pârlăoagă ca parte a rotației culturilor.

³ COM(2010) 2020: „Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”.

⁴ Decizia nr. 1386/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind un Program general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2020 „O viață bună, în limitele planetei noastre”.

Planul de acțiune va duce la formarea mai multor parteneriate și va mobiliza actorii implicați în implementarea acestuia, mai ales statele membre și părțile interesate.

2. CONTEXT

În 2004, în scopul promovării și al consolidării sectorului ecologic Comisia a adoptat primul său Plan de acțiune european pentru o alimentație și o agricultură ecologică⁵. Majoritatea celor 21 de acțiuni ale planului din 2004 au fost realizate, mai ales crearea noului logo al Uniunii Europene pentru producția ecologică (denumit în continuare „logoul ecologic al UE”).

După 2004, Consiliul a revizuit legislația privind agricultura ecologică în 2007, iar acum Comisia a adoptat o propunere pentru un nou Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 834/2007⁶.

Noul plan de acțiune pentru viitorul producției ecologice în Uniunea Europeană abordează câteva dintre problemele identificate în timpul analizei evaluării impactului efectuate în scopul revizuirii politicii UE privind producția ecologică⁷. Analiza s-a bazat pe consultări cuprinzătoare cu o amplă gamă de părți interesate. Cetățenii europeni s-au arătat foarte interesați de subiect, participând la o consultare online (ianuarie-aprilie 2013) în cadrul căreia s-au primit aproape 45 000 de răspunsuri.

În cadrul consultării, părțile interesate au sugerat Comisiei să prezinte un nou plan de acțiune. Din 2004 și până în prezent, 15 state membre au elaborat planuri de acțiune pentru dezvoltarea agriculturii ecologice la nivel național sau regional⁸.

3. PROVOCĂRILE DE POLITICĂ: UN PROGRAM DE ACȚIUNE ÎN DOMENII PRIORITYARE SPECIFICE

Prezentul plan de acțiune prezintă strategia Comisiei Europene privind producția ecologică, controalele și comerțul pentru deceniul următor. De asemenea, planul de acțiune este menit să contribuie la trecerea fără probleme la noul cadru juridic care urmează a fi implementat până la sfârșitul deceniului.

Sistemul european pentru producția ecologică și controale a fost creat în 1991 pentru o nișă de piață caracterizată de un număr limitat de consumatori și producători. Evoluțiile recente în ceea ce privește oferta și cererea arată că a sosit momentul pentru adaptarea și îmbunătățirea sistemului Uniunii referitor la alimentele și la agricultura ecologice. Potrivit rezultatelor consultării publice, consumatorii europeni au exigențe mari referitoare la producția agricolă ecologică și la normele privind controalele.

O provocare majoră este aceea a expansiunii și a reacției la cerere fără periclitarea încrederii consumatorilor în principiile agriculturii ecologice și în calitatea produselor ecologice. În acest sens, prea multe excepții de la norme, dintre care unele au devenit caduce în contextul schimbării condițiilor de piață, riscă să submineze integritatea agriculturii ecologice.

⁵ COM(2004) 415 final.

⁶ Trimitere la propunere.

⁷ Raportul privind evaluarea impactului este disponibil la adresa:
http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/cia_2013_en.htm.

⁸ A se vedea proiectul de cercetare finanțat de UE: ORGAP, disponibil la adresa:
<http://www.orgap.org/>.

Alimentele și agricultura ecologice răspund solicitărilor societății în ceea ce privește protecția mediului și calitatea alimentelor, în special privind neutilizarea substanțelor chimice de sinteză și a OMG-urilor de-a lungul întregului lanț de producție⁹. Când se caută modalități de a răspunde creșterii cererii, trebuie să se acorde o atenție deosebită normelor complicate care îngreunează accesul micilor operatori la sistemul ecologic. Mai mult, armonizarea normelor ecologice trebuie să țintească spre norme ambițioase și stricte, ținând totodată seama de realitatea sectorului producției.

Un alt element de care trebuie să se țină cont este presiunea cererii, care determină, de asemenea, creșterea riscului de comportamente frauduloase sau de alte încălcări intenționate. Acestea nu doar dăunează intereselor consumatorilor și provoacă daune economice care denaturează concurența, ci au, de asemenea, un impact negativ asupra reputației operatorilor ecologici care se conformează normelor.

Produsele importate au un rol important în aprovizionarea cu produse ecologice. În acest sens, normele aferente trebuie să garanteze dezvoltarea comerțului cu produse ecologice, prevenind, în același timp, diluarea principiilor ecologice sau slăbirea sistemului de control.

Producția ecologică trebuie să își păstreze rolul inovator, influențând producția neecologică grație normelor sale și tehnicilor aplicate.

Pentru a răspunde provocărilor prezentate mai sus, Comisia a acordat o atenție deosebită sinergiilor posibile între politicile și instrumentele UE, ideilor inovatoare rezultate din consultări, legăturii cu inițiativele de cercetare și nevoii de sporire a încrederii și sensibilizării consumatorilor, precum și comerțului cu țările terțe.

Prin urmare, planul de acțiune pentru perioada de până în 2020 se va concentra asupra a trei domenii prioritare. Primul este creșterea competitivității producătorilor de produse ecologice din Uniunea Europeană, prin:

- sporirea gradului de conștientizare privind instrumentele UE care vizează producția ecologică și a sinergiilor dintre acestea,
- abordarea lacunelor tehnice ale producției ecologice, prin cercetare, inovare și diseminarea rezultatelor acestora,
- creșterea gradului de informare privind sectorul producției ecologice, precum și privind piața și comerțul.

Al doilea domeniu prioritar este consolidarea și sporirea încrederii consumatorilor în sistemul european pentru alimentele și agricultura ecologice, precum și a încrederii în produsele ecologice importate, mai ales în ceea ce privește măsurile de control.

Al treilea domeniu prioritar este consolidarea dimensiunii externe a sistemului UE privind producția ecologică.

4. DEZVOLTAREA SECTORULUI ECOLOGIC EUROPEAN

4.1. Sporirea gradului de conștientizare privind instrumentele UE și a sinergiilor dintre acestea

PAC reformată care se aplică începând din 2014 include măsuri de sprijin noi sau revizuite care pot fi aplicate producătorilor de produse ecologice.

⁹ A se vedea raportul privind rezultatele consultării publice referitoare la revizuirea politicii UE privind agricultura ecologică (15 ianuarie – 10 aprilie 2013), disponibil la:
http://ec.europa.eu/agriculture/organic/files/eu-policy/of_public_consultation_final_report_en.pdf

În primul rând, PAC recunoaște fermierii ecologici ca „ecologici prin definiție” în sensul schemei de sprijin prin plăți directe, deoarece au dreptul *de facto* la plata de ecologizare.

În plus, noul cadru pentru dezvoltare rurală¹⁰ propune o nouă măsură specifică pentru sprijinirea agriculturii ecologice, atât pentru conversia la practicile agriculturii ecologice, cât și pentru menținerea acestora. În programele lor de dezvoltare rurală, statele membre pot lua, de asemenea, în considerare implementarea și utilizarea adecvată a listei ample de măsuri care sunt relevante și pentru fermierii sau operatorii ecologici. Acestea includ cooperarea dintre diferiții actori din cadrul lanțului alimentar în ceea ce privește, printre altele, dezvoltarea unor produse, procese, practici și tehnologii inovatoare, sprijinul pentru investiții în active corporale, inclusiv pentru investiții neproductive efectuate doar în scopuri de mediu, sprijinul pentru sistemele de calitate din domeniul produselor agricole sau pentru măsurile climatice și de agromediu destinate fermelor ecologice, dar care nu se suprapun cu cerințele impuse agriculturii ecologice.

Ținându-se seama de analiza situației actuale a sectorului agriculturii ecologice și de potențialul pieței într-un anumit stat membru sau într-o anumită regiune¹¹, se poate obține o eficiență sporită în utilizarea măsurilor de sprijin disponibile în programele de dezvoltare rurală. O astfel de analiză ar trebui să constituie baza pentru selectarea măsurilor de dezvoltare rurală relevante, urmată de o alocare adecvată a resurselor.

De asemenea, producția ecologică poate fi promovată și prin subprograme tematice ale programelor de dezvoltare rurală. Din punctul de vedere al conținutului și al finanțării, cel mai relevant subprogram tematic ar fi cel privind biodiversitatea și atenuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. Totuși, într-o oarecare măsură, și alte subprograme tematice, precum cele privind fermele mici și lanțurile de aprovizionare scurte, ar putea fi relevante pentru agricultura ecologică.

În plus, obligația statelor membre de a prevedea o cheltuială minimă de 30 % din totalul contribuției alocate fiecărui program de dezvoltare rurală din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală pentru măsuri care abordează probleme legate de mediu și climă, inclusiv măsuri pentru agricultura ecologică, poate avea un rol puternic pozitiv în încurajarea sprijinului financiar și, în consecință, în dezvoltarea agriculturii ecologice și în furnizarea de sprijin financiar pentru aceasta.

Ca parte a accentului reînnoit asupra promovării acvaculturii în cadrul politicii comune în domeniul pescuitului (PCP), Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) va furniza, de asemenea, sprijin pentru practicile acviculturii ecologice.

Comisia recomandă statelor membre să utilizeze în sprijinul agriculturii ecologice oportunitățile și instrumentele disponibile în noul cadru juridic pentru dezvoltare rurală, în strategia „Creșterea albastră” și în politica comună în domeniul pescuitului.

Având în vedere schimbările recente importante din cadrul PAC, este recomandabilă o creștere rapidă a gradului de conștientizare în rândul fermierilor și a actorilor din mediul rural în privința măsurilor de sprijin disponibile pentru agricultura ecologică în instrumentele relevante propuse în cadrul noilor PAC și PCP (acțiunile 1 și 2).

¹⁰ Regulamentul (UE) nr. 1305/2013.

¹¹ A se vedea studiul „Utilizarea și eficiența măsurilor de sprijin publice destinate agriculturii ecologice” („Use and Efficiency of Public Support Measures addressing Organic Farming”), din noiembrie 2011, disponibil la adresa:
http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/organic-farming-support_en.htm

Efectele pozitive asupra mediului ale agriculturii ecologice contribuie la îndeplinirea obiectivelor Strategiei privind biodiversitatea pentru 2020¹², ale Comunicării privind infrastructurile ecologice¹³, ale Strategiei tematice privind solul¹⁴ și la îndeplinirea obiectivelor legislației din domeniul mediului, precum Directivele privind păsările¹⁵ și habitatele¹⁶, Directiva privind nitrații¹⁷, Directiva-cadru privind apa¹⁸, Directiva privind plafoanele naționale de emisie¹⁹.

Acțiunea 1: În 2014, Comisia va publica un document de informare destinat fermierilor, prelucrătorilor și distribuitorilor din sectorul ecologic, prezentând normele aplicabile producției, prelucrării și comerțului în sectorul ecologic, inclusiv normele aplicabile conversiei, precum și măsurile de sprijin din cadrul PAC.

Acțiunea 2: Comisia va include agricultura ecologică printre temele specifice din cadrul viitoarei cereri de propuneri pentru sprijinul acordat pentru măsuri de informare destinate fermierilor și producătorilor în legătură cu politica agricolă comună (PAC). Ca parte a orientărilor privind finanțarea din FEPAM, vor fi evidențiate și oportunitățile pentru acvacultura ecologică.

4.2. Garantarea sensibilizării privind sistemul ecologic al UE, inclusiv privind logoul ecologic al UE

Acțiunile de informare și promovare privind produsele ecologice pot avea un rol important în sporirea oportunităților de piață pentru producătorii de produse ecologice. În acest sens, politica europeană referitoare la activitățile de informare și promovare privind produsele agricole pe piața internă și în țările terțe oferă operatorilor posibilități de finanțare pentru campanii menite a crește gradul de sensibilizare în rândul consumatorilor în ceea ce privește principalele caracteristici ale sistemului producției ecologice, produsele specifice produse în conformitate cu normele UE privind producția ecologică, sistemul UE de control și logoul ecologic al UE (acțiunea 3).

Pentru consumatori, prezența logoului ecologic al UE pe etichetele alimentelor este principalul mijloc de identificare a produselor ecologice. Utilizarea logoului UE creat în 2010 este obligatorie începând din 2012 pe ambalajele tuturor alimentelor ecologice preambalate produse în UE. În noiembrie 2013, în cele 28 de state membre, 25 % dintre respondenți, în medie, au confirmat cunoașterea logoului ecologic al UE²⁰. În paralel cu logoul UE, informațiile privind producția ecologică par a fi bine comunicate consumatorilor în general - 69 % dintre consumatorii din UE au afirmat că au văzut un logo sau o mențiune care indica faptul că produsul alimentar a fost produs prin metode ecologice²¹. Monitorizarea

¹² COM(2011) 244 final, „Asigurarea noastră de viață, capitalul nostru natural: o strategie a UE în domeniul biodiversității pentru 2020”.

¹³ SWD(2013) 155 final, „Infrastructurile ecologice — Valorificarea capitalului natural al Europei”.

¹⁴ COM(2006) 231 final, „Strategia tematică pentru protecția solului”.

¹⁵ Directiva 2009/147/CE.

¹⁶ Directiva 43/92/CEE.

¹⁷ Directiva 91/676/CEE.

¹⁸ Directiva 2000/60/CE.

¹⁹ Directiva 2001/81/CE.

²⁰ Eurobarometrul special nr. 410 – Wave EB80.2 - TNS Opinion & Social, sondaj desfășurat în noiembrie 2013.

²¹ Studiu de piață în rândul consumatorilor privind funcționarea sistemelor de etichetare voluntară a alimentelor în opinia consumatorilor din Uniunea Europeană („Consumer market study on the

cunoștințelor consumatorilor privind logoul ecologic al UE și a încrederii consumatorilor în produsele ecologice ar contribui cu informații fiabile la o mai bună orientare spre domeniile în care sunt necesare îmbunătățiri în ceea ce privește informarea și promovarea pe piața UE și pe piețele țărilor terțe (acțiunea 4).

Dacă, pe termen mediu spre lung, gradul de conștientizare în rândul consumatorilor privind logoul ecologic al UE nu crește în UE sau în statele membre sau în cazurile în care încrederea consumatorilor în sistemul ecologic poate fi considerată periclitată, Comisia ar putea lua în calcul posibilitatea, în contextul noii politici de informare și promovare a produselor agricole europene²², de a spori gradul de informare privind sistemul ecologic al UE și logoul ecologic al UE printr-o campanie finanțată de UE. De asemenea, pot fi luate în considerare campanii de informare sau de promovare care să vizeze gradul de sensibilizare și cunoaștere al consumatorilor în ceea ce privește logoul ecologic al UE și/sau caracteristicile principale ale sistemului ecologic al UE în una sau mai multe țări din afara UE. Aceste campanii ar putea fi urmarea unor acorduri sau înțelegeri reciproce semnate de UE (de exemplu, cu SUA sau Elveția) sau a unor inițiative de protejare a logoului ecologic al UE desfășurate în unele țări terțe.

Informațiile destinate tinerilor consumatori și copiilor pot fi, de asemenea, un instrument important de creștere a gradului de sensibilizare și de sporire a încrederii în sistemul producției ecologice. În acest sens, inițiativele naționale din cadrul programului de încurajare a consumului de fructe și legume în școli și al programului de distribuire a laptelui în școli permit sprijinirea activităților de informare în școli privind caracteristicile metodei de producție ecologice, în cadrul aspectului educațional al programului. Revizuirea programelor PAC pentru școli²³ oferă o oportunitate pentru consolidarea legăturii cu producția ecologică prin încurajarea aprovizionării cu produse ecologice și a integrării unor teme legate de producția ecologică în măsurile educative de sprijin.

Producția ecologică ocupă o poziție proeminentă printre criteriile UE privind achizițiile publice ecologice pentru serviciile de alimentație și alimentație publică, criteriile disponibile din 2008 (procentaj minim de alimente care trebuie să fie produse prin metode ecologice) și care constituie recomandări pentru utilizarea voluntară de către autoritățile publice în întreaga Europă. Există potențial pentru ca statele membre și achizitorii publici să aplice și mai mult cerințele privind agricultura ecologică în cadrul achizițiilor publice, în ceea ce privește serviciile de alimentație și de alimentație publică. Comisia va elabora materiale informative specifice pentru a crește gradul de sensibilizare în rândul autorităților publice în ceea ce privește posibilitatea includerii mai multor aspecte de sustenabilitate în contractele lor de alimentație și de alimentație publică ce includ criterii privind producția ecologică (acțiunea 5).

functioning of voluntary food labelling schemes for consumers in the European Union”) (ianuarie 2014), disponibil la adresa:

[A se insera linkul].

²² În urma propunerii COM(2013)812 final a Comisiei, disponibilă la adresa:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0812:FIN:RO:PDF>

²³ Propunerea COM(2014) 32 final a Comisiei, 30.1.2014, 2014/0014 (COD).

Acțiunea 3: Comisia va continua să crească gradul de sensibilizare privind posibilitățile pe care le oferă reglementarea referitoare la activitățile de informare și promovare în favoarea produselor agricole pe piața internă și în țările terțe, în special privind obiectivele politicii de promovare și normele și procedurile care trebuie aplicate, prezentând instrumentul publicului interesat de sectorul ecologic, statelor membre (Comitetului permanent pentru agricultura ecologică), părților interesate (Grupului consultativ privind agricultura ecologică) sau în cadrul unor evenimente specializate în domeniul agriculturii ecologice, precum BioFach.

Acțiunea 4: Comisia va efectua:

- sondaje periodice referitoare la gradul de conștientizare în rândul consumatorilor privind logoul ecologic al UE.
- un sondaj specific referitor la gradul de conștientizare și de înțelegere de către consumatori a sistemului UE privind agricultura ecologică și la încrederea consumatorilor în acest sistem.

Acțiunea 5: Până la sfârșitul anului 2015, Comisia își va revizui criteriile privind achizițiile publice ecologice pentru serviciile de alimentație și alimentație publică și va elabora materiale de informare specifice care ar exemplifica utilizarea în achizițiile publice a cerințelor privind agricultura ecologică.

4.3. Cercetarea și inovarea ca instrumente pentru depășirea provocărilor generate de normele ecologice.

4.3.1. Domeniul de aplicare

Producția ecologică a devenit un sistem agricol foarte specializat, care necesită educație profesională, cunoștințe și tehnologii specifice. Există mai multe provocări în ceea ce privește producția de produse vegetale și animaliere în cadrul sistemelor gestionate prin metode ecologice, de exemplu din cauza disponibilității reduse a unor factori de producție în formă ecologică. Există constrângeri majore legate de hrana animalelor, mai exact de aprovizionarea cu proteine și cu micronutrienți, precum și de disponibilitatea semințelor ecologice. Obstacolele respective ar trebui abordate și depășite, mai ales având în vedere posibila eliminare treptată a anumitor excepții și derogări actuale de la norme.

În plus față de provocările respective, Comisia sugerează să se acorde și mai multă atenție unor aspecte concrete legate de dezvoltarea sectorului, precum: a) metode inovatoare pentru gestionarea dăunătorilor, a bolilor și a buruienilor; b) o alternativă la produsele din cupru pentru protecția ecologică a plantelor; c) reducerea consumului de energie al serelor; d) îmbunătățirea fertilității solului; e) îmbunătățirea utilizării energiei; f) coexistența agriculturii ecologice cu agricultura neecologică; g) ingrediente și tehnici compatibile cu prelucrarea alimentelor ecologice. Al treilea raport de prognoză²⁴ al Comitetului permanent privind cercetarea agricolă (SCAR) identifică, de asemenea, domenii de cercetare relevante.

Disponibilitatea hranei proteice ecologice pentru animale a fost analizată de mai multe proiecte de cercetare privind agricultura ecologică și agricultura cu factori de producție limitați, finanțate de UE²⁵. Totuși, cercetarea privind culturile proteice a rămas limitată, în comparație cu alte sectoare de producție, rezultatul fiind că producțiile culturilor proteice au rămas în urma cererii în ultimele decenii. Noi investiții în cercetarea privind producția de culturi proteice ar putea contribui la reducerea diferenței din nou, ducând la o stabilitate

²⁴ http://ec.europa.eu/research/agriculture/scar/pdf/scar_feg3_final_report_01_02_2011.pdf.

²⁵ În special, LEGUME-FUTURES, MicroFIX și INTERCROP.

sporită a producției și la o calitate mai bună a produselor (conținut de proteine, digestibilitate etc.), astfel încât culturile proteice să devină mai profitabile pentru fermieri și pentru întregul lanț de aprovizionare.

De asemenea, cercetarea ar putea duce la îmbunătățiri în ceea ce privește hrana pentru animale, eficiența hranei pentru animale, ameliorarea și creșterea animalelor în cadrul producției ecologice, dacă se concentrează asupra sustenabilității sporite, a eficienței utilizării resurselor, inclusiv asupra protecției apei și a solului, asupra biodiversității, precum și asupra atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea.

De asemenea, disponibilitatea semințelor ecologice, a materialului de reproducere și a puietului, precum și a materialului de însămânțare a moluștelor bivalve este o provocare economică și tehnică pentru producătorii de produse ecologice. Deși situația pare a se fi îmbunătățit ușor în ceea ce privește semințele ecologice, sunt utilizate în mod semnificativ excepțiile care permit utilizarea semințelor convenționale netratate. Este important să se ofere producătorilor mai multe informații privind disponibilitatea semințelor ecologice în întreaga UE, cu ajutorul unei baze de date pentru semințe la nivel european.

Comisia recomandă părților interesate în cauză să instituie o bază de date la nivel european privind disponibilitatea semințelor ecologice. Comisia încurajează părțile interesate – în special în cadrul Consiliului consultativ pentru acvacultură – să analizeze oportunitatea unor inițiative similare în legătură cu disponibilitatea de puiet de pește ecologic și de material ecologic de însămânțare a crustaceelor bivalve.

Pentru completarea acestei abordări, este necesar, de asemenea, să se limiteze în mod strict utilizarea derogărilor de la principiul utilizării obligatorii a semințelor ecologice. Este, de asemenea, necesar să se intensifice cercetarea privind tehnicile de ameliorare, prin studierea, de asemenea, a posibilității de a se utiliza populații locale și specii semi-domesticite pentru producția de semințe ecologice, asigurându-se în același timp compatibilitatea acestora cu principiile și obiectivele agriculturii ecologice. Producătorii din sectorul acvaculturii ecologice afirmă că disponibilitatea puietului ecologic și a materialului ecologic de însămânțare a moluștelor bivalve reprezintă, în continuare, un factor care limitează creșterea sectorului.

4.3.2. Instrumente

Programul-cadru pentru cercetare și inovare al UE – Orizont 2020 poate genera soluții și instrumente pentru o și mai mare îmbunătățire a performanței și a asimilării rezultatelor cercetării. Orizont 2020 include diverse mecanisme pentru a promova cercetarea și inovarea, demonstrarea, coordonarea, crearea de rețele și formarea, precum și pentru sprijinirea infrastructurilor și a inovațiilor, de exemplu în IMM-uri.

Participarea sectorului agriculturii ecologice la parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii (PEI) va fi esențială pentru stimularea inovării și pentru îmbunătățirea cooperării dintre lumea științei, cea a agriculturii, cea a consilierii agricole și cea a industriei, atât la nivel regional și național, cât și la nivel european.

Pentru a face față provocărilor viitoare, este necesară o implicare mai puternică a fermierilor în identificarea nevoilor în materie de cercetare și inovare (acțiunea 6). În cadrul PEI pot fi utilizate mai multe formate pentru explorarea aspectelor specifice care sunt relevante pentru agricultura ecologică și care ar stimula implicarea activă a fermierilor. Când stabilesc prioritățile în materie de inovare în contextul programelor de dezvoltare rurală, statele membre ar trebui să ia în considerare, printre altele, posibilitatea eliminării derogărilor. Când stabilesc prioritățile respective, statele membre pot crește gradul de sensibilizare în rândul fermierilor și al cercetătorilor și pot facilita instituirea unor grupuri operaționale dedicate

temelor respective. În perioada 2000-2012, 49 de proiecte de cercetare finanțate de UE pe tema agriculturii cu consum redus de factori de producție și a agriculturii ecologice au consolidat capacitatea de cercetare și inovare a sectorului ecologic²⁶. Consolidarea transpunerii în practică efectivă a cunoștințelor dobândite prin cercetare, în special în ceea ce privește metodele de producție, ar spori eficiența rezultatelor cercetării și ar îmbunătăți performanța sectorului. Anumite măsuri ar trebui încurajate să utilizeze cunoștințele existente, dobândite prin cercetare și practică, pentru a testa soluții potențiale și pentru a le transpune în practică.

Platforma tehnologică pentru alimente ecologice și cercetare în agricultură (TP Organics) și-ar îndeplini rolul și prin contribuția la o agendă strategică de cercetare și inovare.

Există potențial pentru o îmbunătățire suplimentară a coordonării activităților de finanțare a cercetării pentru sectorul ecologic în întreaga Uniune Europeană. Orizont 2020 prevede sprijin pentru rețelele de organisme de finanțare naționale pentru ca aceste rețele să participe la cereri comune de propuneri. Vor fi promovate în mod activ posibilitățile de utilizare mai intensă a instrumentelor ERA-Net și/sau de programare în comun, fiind astfel încurajate colaborările deja existente, de exemplu ERA-Net CORE-Organic Plus.

În contextul Orizont 2020, programele de lucru vor trebui să țină seama de provocările respective și de învățămintele dobândite în ceea ce privește identificarea de către fermieri a nevoilor în materie de cercetare, schimbul de rezultate ale cercetărilor, inclusiv din alte sectoare de producție, și consolidarea coordonării proiectelor de cercetare europene (acțiunea 7).

Acțiunea 6: În 2015, Comisia va organiza o conferință pentru a identifica prioritățile producătorilor în materie de cercetare și inovare, în raport cu provocările care ar putea rezulta din viitoarele norme privind producția ecologică.

Acțiunea 7: În formatele relevante Orizont 2020, Comisia va ține cont de:

- nevoia de consolidare a cercetării, a schimbului de rezultate și a asimilării acestora, prin măsuri specifice precum acțiunile de cercetare și inovare, rețelele tematice și alte tipuri de „acțiuni de cooperare și sprijin”, care abordează sinergiile dintre rezultatele cercetării în alte sectoare de producție, pe de o parte, și cercetarea privind producția convențională și cea ecologică, pe de altă parte.
- sprijinirea ERA-Net sau a altor tipuri de instrumente, pentru a îmbunătăți coordonarea cercetării între organisme din UE care finanțează cercetarea, în vederea prezentării unor cereri de propuneri comune în domeniul cercetării.

4.4. Monitorizare și evaluare

Disponibilitatea datelor statistice este esențială pentru elaborarea, monitorizarea și evaluarea punerii în aplicare a politicii Uniunii privind producția ecologică, în special în ceea ce privește cunoașterea sectorului de producție, a prețurilor de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente ecologice, a comerțului a preferințelor consumatorilor și a canalelor de comercializare specifice. Comisia Europeană finanțează proiectul de cercetare „Rețea de date pentru o mai bună informare privind piața ecologică europeană - Rețeaua datelor privind sectorul ecologic” (*Data network for better European organic market information - Organic data network*), care vizează sporirea transparenței pieței europene a alimentelor ecologice

²⁶ http://ec.europa.eu/research/bioeconomy/agriculture/news-events/news/20120903_en.htm.

printr-o mai bună disponibilitate a cunoștințelor despre piața acestui sector²⁷. Eforturile suplimentare de culegere, analizare și diseminare a datelor existente vor spori transparența și încrederea în sectorul ecologic.

În vederea unei mai bune evaluări a eficienței și a eficacității punerii în aplicare a legislației UE, este necesară, de asemenea, îmbunătățirea cunoștințelor referitoare la modul în care este distribuită valoarea adăugată de-a lungul lanțului și la măsura în care această distribuție este în beneficiul producătorilor agricoli (acțiunea 9). Atractivitatea sectorului producției ecologice pentru exploatațiile mici și pentru microîntreprinderi, în special în ceea ce privește obstacolele și atractivitatea aderării la sistemul producției ecologice, este, de asemenea, un element important legat de punerea în aplicare a noii PAC.

În 2020 va fi efectuată o trecere în revistă a progreselor planului de acțiune.

Acțiunea 8: Comisia va publica rapoarte regulate privind producția ecologică din UE, conținând mai ales informații privind suprafețele, exploatațiile implicate în producția ecologică și principalele sectoare de producție.

Acțiunea 9: Comisia:

- va analiza distribuția valorii adăugate de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente;
- va analiza obstacolele din calea intrării în sectorul ecologic, cu ajutorul unui sondaj privind atractivitatea sistemului ecologic, în special pentru fermele mici și pentru întreprinderile mici și mijlocii din sectorul producției de alimente.

5. ASIGURAREA ÎNCREDERII CONSUMATORILOR ÎN SISTEMUL UE DE PRODUCȚIE ECOLOGICĂ

Riscul de pierdere a încrederii consumatorilor este una dintre marile provocări cu care se confruntă sectorul ecologic.

În urma adoptării noului cadru de acreditare și de supraveghere a pieței în Uniunea Europeană²⁸, acreditarea a devenit instrumentul cheie pentru demonstrarea competenței tehnice a organismelor de evaluare a conformității, de exemplu a organismelor de control din sectorul ecologic. În prezent, în UE acreditarea se efectuează de către un singur organism național de acreditare care acționează în calitate de autoritate publică.

În cadrul Cooperării europene pentru acreditare a fost instituit un grup operativ care să se ocupe în mod specific cu chestiunile legate de acreditarea organismelor de control care funcționează în sectorul ecologic. Activitatea acestui grup, desfășurată în strânsă cooperare cu Comisia, a dus la adoptarea unui document obligatoriu pentru organismele de acreditare naționale care își desfășoară activitatea în acest domeniu, document aplicabil din ianuarie 2014²⁹.

În paralel, în 2012 și 2013, prin intermediul Oficiului Alimentar și Veterinar (OAV), Comisia a efectuat 10 audituri în statele membre și 4 audituri în țări terțe, în ceea ce privește sistemul de control al producției ecologice. Având în vedere constatările, astfel cum sunt descrise în

²⁷ Rezultatele inițiale arată că este necesară armonizarea suplimentară a metodologiei de culegere a datelor.

²⁸ Regulamentul (CE) nr. 765/2008.

²⁹ Orientări privind utilizarea standardelor EN 45011 și ISO/EC 17021 pentru certificarea EN ISO 3834 (publicat la 3 iulie 2013): <http://www.european-accreditation.org/publication/ea-6-02-m>.

rapoartele OAV, par a fi necesare o coordonare și o cooperare mai strânse între autoritățile competente și organismele naționale de acreditare (acțiunea 10), în scopul unei supravegheri mai eficace și mai eficiente a organismelor de control din UE.

În ceea ce privește importurile, pare, de asemenea, necesar să se faciliteze transmiterea certificatelor de import ecologice, precum și să existe mai multe informații privind utilizarea acestuia în rândul operatorilor și al autorităților vamale ale statelor membre, în special prin TARIC³⁰, Tariful Comunitar Integrat online (acțiunea 11).

De asemenea, este necesar să se reducă și să se simplifice sarcina administrativă și să crească trasabilitatea mărfurilor ecologice, prin utilizarea unui sistem de certificare electronică (acțiunea 12).

Comportamentele frauduloase și încălcările intenționate sunt unul dintre principalii factori care pot afecta încrederea consumatorilor. UE va sprijini statele membre și alți actori din cadrul lanțului alimentar să identifice acțiuni de prevenire și abordare a încălcărilor respective (acțiunea 13).

Acțiunea 10: Comisia va încuraja statele membre să exploreze sinergii între activitățile organismelor de acreditare și cele ale autorităților competente, precum și posibilități de simplificare a activităților respective.

Comisia va elabora orientări suplimentare în 2016. Comisia va stabili legături, după caz, cu organismele de acreditare responsabile cu supravegherea organismelor de control din țările terțe.

Acțiunea 11: Comisia va propune Comitetului TARIC să integreze cerințele legislative privind producția ecologică în baza de date TARIC.

Acțiunea 12: Comisia va dezvolta:

- un sistem de **certificare electronică pentru import**, ca modul integrat în sistemul TRACES (viitorul sistem de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale – IMSOC), până în 2015;
- o **abordare pentru certificarea electronică pentru piața internă**, de integrat în viitorul sistem de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale (IMSOC).

Acțiunea 13: Comisia va sprijini statele membre la elaborarea și la punerea în aplicare a unei politici de prevenire a fraudelor în sectorul ecologic, prin:

- atelier(e) specializat(e) pentru schimburile de învățăminte dobândite și de bune practici și
- elaborarea unui compendiu/registru de cazuri.

6. CONSOLIDAREA DIMENSIUNII EXTERNE A PRODUCȚIEI ECOLOGICE A UE

UE are un rol important în comerțul cu alimente, în special în ceea ce privește produsele de înaltă calitate. Cu importuri și exporturi anuale combinate în valoare de 196 miliarde EUR (date medii pentru perioada 2010-2012), UE este principalul partener comercial din lume în sectorul produselor agricole. Punctul forte al UE în ceea ce privește exportul este reprezentat de produsele finale care sunt gata pentru consum, atât cele prelucrate, cât și cele neprelucrate, UE înregistrând în acest segment o balanță comercială netă de 6,7 miliarde EUR (medie în

³⁰ http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en.

perioada 2010-2012). Aceste produse includ vinurile, băuturile spirtoase, brânzeturile și cărnurile prelucrate care produc o valoare adăugată semnificativă în cadrul lanțului.

Garantarea faptului că producătorii de produse ecologice din UE urmează tendința industriei alimentare europene, dezvoltându-și pe deplin potențialul, va fi benefic pentru producătorii din UE.

Pe lângă sporirea schimburilor comerciale, sistemul UE privind producția ecologică trebuie să garanteze că produsele importate respectă cu definiția strictă a UE referitoare la alimentele și agricultura ecologice. În plus, este tot mai necesar să li se garanteze consumatorilor integritatea sistemului de control din țările terțe în ceea ce privește utilizarea etichetării ecologice și a logoului ecologic.

Țările în curs de dezvoltare sunt importante ca origine a importurilor de produse ecologice în UE. Se va acorda o atenție deosebită impactului punerii în aplicare a noilor norme privind controalele și producția, pentru a se asigura continuitatea, fără probleme, a importurilor din țările în curs de dezvoltare (acțiunea 14).

Unele dintre acordurile de echivalență încheiate de UE cu alte piețe ecologice importante ale lumii prevăd condiții de reciprocitate pentru producătorii din UE, deși domeniul de aplicare al acordurilor variază într-o oarecare măsură. Doar acordul dintre UE și SUA prevede o cooperare în ceea ce privește reglementările și standardele în domeniul producției ecologice. În încercarea de a extinde acordurile cu celelalte piețe ecologice importante în vederea includerii unei astfel de cooperări privind reglementările și standardele, Comisia va depune eforturi în vederea realizării unei convergențe mai strânse între standardele ecologice ale acestor piețe. În acest sens, Comisia va explora posibilitatea realizării unui acord multilateral între principalele piețe ecologice (acțiunea 15). Un astfel de acord multilateral sprijinit de cooperare în materie de reglementare ar putea genera sinergii în cadrul sistemului de supraveghere și control, facilitând mult producția ecologică orientată spre export atât în principalele țări producătoare de produse ecologice, cât și în țările în curs de dezvoltare.

Deși nu sunt disponibile informații detaliate privind volumele și valorile fluxurilor comerciale cu produse ecologice, este importantă o cunoaștere mai bună a comerțului, de exemplu pentru a se identifica piețe existente și potențiale pentru produsele din UE și pentru ca acțiunile externe să fie concentrate asupra principalilor parteneri comerciali ai UE (acțiunea 16).

Codex Alimentarius [instituit de FAO și OMS, 185 de țări membre și o organizație membră (UE)] stabilește standarde utilizate ca referință în comerțul internațional, inclusiv în comerțul cu produse ecologice. Date fiind dezvoltarea comerțului la nivel mondial și riscul unor standarde naționale divergente, în special în cazul sectoarelor emergente, pare necesară continuarea activității de actualizare și completare a standardului Codex existent (acțiunea 17).

Protejarea noului logo ecologic al UE se realizează prin înregistrarea acestuia ca marcă colectivă la Oficiul European pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne și într-un număr limitat de țări din vecinătate, precum Elveția și Norvegia. Pentru a se garanta faptul că logoul ecologic al UE nu este utilizat în mod necorespunzător în țările terțe, ar trebui efectuată înregistrarea mărcii, ținându-se seama de potențialul de piață și de riscul de utilizare necorespunzătoare ale logoului ecologic al UE (acțiunea 18).

Acțiunea 14: Comisia va continua să sprijine și să coopereze cu partenerii comerciali din țările în curs de dezvoltare în cadrul politicii UE privind dezvoltarea. Analizarea oportunității de a desfășura consultări cu părți interesate și cu reprezentanți ai țărilor în curs de dezvoltare care exportă spre UE, pentru a se asigura conformitatea schimburilor comerciale cu legislația UE.

Acțiunea 15: Comisia va evalua oportunitatea unei convergențe sporite a standardelor în rândul principalilor parteneri din sectorul ecologic și va explora posibilitatea unui acord multilateral.

Acțiunea 16: Comisia va explora diferite posibilități de culegere și analizare a datelor statistice privind volumul și valoarea comerțului cu țările terțe, în scopul unei mai bune cunoașteri a piețelor potențiale pentru sectorul ecologic al UE. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită țărilor în curs de dezvoltare, ca furnizori actuali și cu potențial de creștere ai piețelor UE.

Acțiunea 17: În ceea ce privește *Codex Alimentarius*, Comisia va sprijini elaborarea unor norme privind acvacultura și va explora fezabilitatea lansării lucrărilor referitoare la normele privind vinul ecologic.

Acțiunea 18: Comisia va spori protecția logoului ecologic al UE în țările terțe, prin înregistrarea logoului ca marcă colectivă și/sau prin acorduri bilaterale.